

Verksamhet som aldrig sover

När livet faller och allt är svart finns hjälp att få. Akut och professionell psykiatrisk hjälp. Dygnet runt, alla dagar under året, svarar NoA i telefon. Enhetschef Kristina Nilsson berättar om en verksamhet som aldrig sover och som inte räds svåra frågor.

Vårt uppdrag är att få patienten att se det ljus som finns och att öppna den där dörren inombords som är låst.

Kristina Nilsson, enhetschef, PRIMA akutenhet.

I hus nummer 31 på Danderyds sjukhus finns NoA som är PRIMAs akutenhet. Där erbjuds akut psykiatrisk hjälp dygnet runt, året runt, för vuxna personer över 18 år. Huset ligger lite avskilt och vilsamt bortom sjukhusets aktiva komplex. Idag arbetar fyra läkare, nio sjuksköterskor, sju skötare och en assistent på NoA tillsammans med enhetschef Kristina Nilsson. De har alla lång erfarenhet och är specialister inom sitt område.

AKUTSJKVÅRD KRÄVER FLEXIBILITET

Ingen dag är den andra lik. Eftersom NoA är en mobil akutenhet med möjlighet till hembesök, är det viktigt att kunna vara flexibel och inte på förhand boka upp dagarna helt och fullt. På morgonen, under rondan, går personalen igenom allt som rör patienterna, uppdaterar varandra om vad som har hänt under natten och följer upp händelser. Därefter är det tid för inbokade och/eller akuta hembesök hos deprimerade patienter eller patienter med andra psykiatriska sjukdomar, möten med krispatienter hos NoA samt inkommande och utgående telefonsamtal. Alla dagar ser olika ut bortsett från att telefonerna alltid är på, oavsett vad

som händer. Det går alltid att nå NoA.

På natten finns två personer i sambandscentralen som tar emot samtal. Ibland räcker det med ett lugnande samtal och att boka in ett möte till morgondagen för att patienten ska må bättre. Men är krisen akut åker PRIMA ut på hembesök och har då telefonerna med sig för att alltid kunna ta emot andra patienter som ringer. Man är alltid två från akutenheten som gör hembesök.

– Det kan vara helt avgörande att vi kommer hem till en person som är suicidal, säger Kristina. Får man som patient hjälp den kritiska timmen kan vi tillsammans börja en ny dag i morgon och då se till att han eller hon får den hjälp som behövs långsiktigt.

Ibland görs bedömningen att en patient bör läggas in, ibland går det bra att koppla ihop patienten med rätt mottagning eller sätta in läkemedel.

– Vi har också ett gott och nära samarbete med polisen. När svåra och traumatiska händelser sker arbetar vi tillsammans, berättar Kristina. Som anhörig är det också nödvändigt att få hjälp och stöd i tid.

ATT MÖTA EN PATIENT

När en patient ringer akut till NoA kan de första minuterna handla om att lugna och låta andningen komma i takt innan PRIMAs personal kan börja ställa frågor.

– För oss är det viktigt att alltid möta patienten med stor respekt och vänlighet, poängterar Kristina. Vi ställer frågor som inte dömer och visar att det är accepterat att vara förtvivlad eller udda.

De allra flesta säger sanningen när de ringer, de svarar ärligt på frågor om de har allvarliga planer på att ta livet av sig. Men det är få som verkligen vill dö, de orkar bara inte leva just nu.

– Vårt uppdrag är att få patienten att se det ljus som finns och att öppna den där dörren inombords som är låst. Depression är som en hjärtsjukdom och det finns hjälp att få, säger Kristina. Man får aldrig ge upp.

Någon gång ringer en anhörig och är orolig, det kan vara en släkting eller en nära vän. Då behöver PRIMAs akutenhet veta om

patienten har kännedom om samtalet och målsättningen är alltid att få direktkontakt med den sjuke. Kanske vet han eller hon inte om samtalet eller så är det för jobbigt att ringa själv. Finns det små barn hemma bedömer PRIMAs akutenhet om det är nödvändigt att ringa socialjouren.

PRIMA använder sig av vårdprogrammen som är evidensbaserade och skrivna utifrån forskning och erfarenhet. Dessutom satsar PRIMA på egen forskning och driver flera forskningsprojekt.

– Vi försöker också att åka på utbildningar och konferenser som utvecklar och ger oss värdefull kunskap, berättar Kristina. Och varannan vecka har vi handledning av en mycket erfaren psykiatriker. Då kan vi bearbeta det vi alla upplever genom våra patienter, och därmed kunna gå vidare med ny kunskap som hjälper våra framtida patienter.

NOA ÄR EN TILLGÄNGLIG LIVLINA

PRIMA har arbetat fram en modell där patienten och dennes behov är i fokus. Många upplevde tidigare en begränsning i yrkesutövandet och PRIMAs mål har varit att förändra i rätt riktning.

– Jag känner verkligen att NoA är en professionell verksamhet där patienten priorite-

ras. Det låter som en klyscha men det finns en väldigt stark patientkänsla hos PRIMA som genomsyrar vårt arbete, säger Kristina.

Det är många gånger ett svårt arbete att möta psykotiska och deprimerade människor men det är också fantastiskt att uppleva skillnad.

– Vi har en patient som gång på gång säger att hon inte hade levt idag om NoA inte hade funnits, berättar Kristina. Hon ringer själv till oss när det behövs. Vi är en tillgänglig livlina.

NOA I KORTHET:

PRIMA och NoA erbjuder telefonrådgivning, tidsbeställda mottagningsbesök samt hembesök vid behov för den som bor i Danderyd, Täby, Vallentuna, Lidingö, Vaxholm och Österåkers kommun.

Kvällar och nätter efter klockan 17.00 samt helger erbjuder NoA telefonrådgivning och hembesök vid behov även till den som bor i Järfälla/Jakobsberg, Upplands-Bro/Kungsängen. Om tid och möjlighet finns kan NoA även ta emot telefonsamtal och göra hembesök nattetid efter klockan 21.00 i Solna, Sundbyberg, Sollentuna, Upplands Väsby och Sigtuna kommun.

Telefonrådgivning efter klockan 22.00 vardagar och helger då PRIMA Liljeholmens akutteam stänger, erbjuds även innevärnarna i stadsdelarna Hägersten, Liljeholmen, Skärholmen och Älvsjö.

